

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

8.6.2005

B6-0370/2005 }
B6-0371/2005 }
B6-0372/2005 }
B6-0373/2005 }
B6-0374/2005 }
B6-0377/2005 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

Vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 4 esitanud

- Armin Laschet, Elisabeth Jeggle ja Albert Jan Maat fraktsiooni PPE-DE nimel,
- Jan Marinus Wiersma ja Bernadette Bourzai fraktsiooni PSE nimel,
- Ona Juknevičienė fraktsiooni ALDE nimel,
- Cem Özdemir ja Bart Staes fraktsiooni GUE/NGL nimel,
- André Brie fraktsiooni GUE/NGL nimel,
- Anna Elzbieta Fotyga ja Inese Vaidere fraktsiooni UEN nimel,

asendades järgnevate fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

- Verts/ALE (B6-0370/2005),
- GUE/NGL (B6-0371/2005),
- ALDE (B6-0372/2005),
- PSE (B6-0373/2005),
- PPE-DE (B6-0374/2005),
- UEN (B6-0377/2005).

Usbekistan

RC\570241ET.doc

PE 357.502v01-00}
PE 357.503v01-00}
PE 357.504v01-00}
PE 357.505v01-00}
PE 357.506v01-00}
PE 357.509v01-00} RC1

ET

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon Usbekistani kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Usbekistani Vabariigi vahel sõlmitud ja partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1. juulil 1999;
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone seoses inimõiguste ja demokraatia olukorraga Usbekistanis ja Kesk-Aasia riikides;
 - võttes arvesse 1. veebruaril 2005. aastal Brüsselis toimunud ELi ja Usbekistani koostöönõukogu kuuenda kohtumise järeldusi;
 - võttes arvesse nõukogu 23.–24. mai 2005. aasta istungi järeldusi hiljutiste sündmuste kohta Usbekistanis, eelkõige Ida-Usbekistanis asuvas Andidžoni linnas ja selle ümbruses;
 - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemkomissari Louise Arbour'i avaldust, milles ta palub Ida-Usbekistanis asuvas Andidžoni linnas aset leidnud vahejuhtumitega seotud põhjuste ja asjaolude sõltumatut uurimist rahvusvahelisel tasandil;
 - võttes arvesse OSCE tegevesimehe 20. mai 2005. aasta avaldust olukorra kohta Usbekistanis;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,
- A. arvestades, et pealtnägijate kinnituste kohaselt tapeti Ida-Usbekistanis asuvas Andidžoni linnas 13. mail 2005. aastal mitusada inimest, kui valitsuse väed avasid protestimarsi pihta tule, milles osalenud avaldasid protesti 23 kohaliku äriemehe vangistamise vastu;
- B. arvestades, et Usbekistani president Islam Karimov süüdistas vägivallas islami rühmitusi, eitades, et kaitseväed avasid tule relvastamata tsiviilelanike pihta ja nimetas hukkunute arvuks vaid 169, kellest enamus olid "islami ekstremistidest terroristid";
- C. arvestades, et samal ajal põgenes Usbekistanist rohkem kui 500 inimest, kes leidsid varjupaiga Usbekistani ja Kõrgõzstani piiri märgistava jõe kaldal asuvas Barashi laagris Kõrgõzstanis;
- D. arvestades, et palju inimesi arreteeriti Andidžoni sündmuste ajal ja pärast seda ning need viibivad endiselt vahi all;
- E. arvestades, et Andidžoni linna elanikel on endiselt hirm valituse kättemaksu ees seoses kõnealustest sündmustest rääkimisega ning linn jääb ajakirjanikele ja inimõiguste rikkumiste uurijatele põhiliselt suletuks, samal ajal kui valitsus väljastas juhised Usbekistani meediale, kuidas vägivallaga seotud sündmusi kajastada ja takistada juurdepääsu ühe rohkematele välismaise meedia veebilehtedele;
- F. tunneb väga suurt muret seoses jätkuva vigastatud inimeste kadumisega haiglatest ja meelevaldsete arreteerimiste, kinnipidamiste ja füüsiliste kallaletungidega, mis on suunatud

RC\570241ET.doc

PE 357.502v01-00}

PE 357.503v01-00}

PE 357.504v01-00}

PE 357.505v01-00}

PE 357.506v01-00}

PE 357.509v01-00} RC1

inimõiguste kaitsjate vastu, kes mõistsid hukka ja uurisid vägede valimatut tsiviilelanike vastu suunatud kasutamist;

- G. arvestades, et ÜRO, keda teiste hulgas toetas ka Euroopa Liidu Nõukogu, OSCE ja NATO nõudsid tungivalt Andidžoni sündmustega seotud põhjuste ja asjaolude sõltumatut uurimist; arvestades, et niisugune uurimine on igal juhul vajalik, et tuua selgust kõnealuste sündmuste käiku ja tegeleda nendega korrakohaselt antud piirkonna stabiilsuse huvides; märkides ära piinlikkust tekitava toetuse valitsuse tegevusele Venemaa Föderatsiooni ja Hiina valitsuse poolt;
- H. arvestades, et Usbekistani ametivõimud on siiani keeldunud vastamast üleskutsele rahvusvahelise sõltumatu uurimise osas ja on isegi lükanud tagasi igasugused kontaktid rahvusvahelise üldsuse esindajatega seoses niisuguse uurimise algatamise aruteluga;
- I. arvestades, et Usbekistani valitsusele kuulub pikaajaline rekord kinnipeetute piinamise, väärkohtlemise ja inimõiguste tõsise kuritarvitamise osas, samuti ka inimõiguste aktivistide ja poliitiliste vastaste karmi kohtlemise osas;
- J. tunnustades Usbekistani rolli terrorismivastases võitluses, kuid rõhutades teravat vajadust kasutada selles võitluses õiguslikke vahendeid, mis ei suru alla kogu ühiskonda ega jäta hooletusse inimõigusi;
- K. arvestades, et Usbekistani ametivõimud kaebavad sageli, et valitsuse poliitika vastased on usulised ekstremistid Ferghana orust, kes tahavad valitsust kukutada ja luua kogu Kesk-Aasias islami kalifaadi, vaatamata asjaolule, et Usbekistani ühiskond on suurel määral ilmalik ja et piiratud usulist ekstremismi õhutab pigem sotsiaalne ebavõrdsus;
- L. arvestades, et mitmete Usbekistanis inimõiguste eest võitlevate rühmituste juhid teatasid, et Andidžoni tapatalgutele järgnesid laialatuslikud inimõiguste kaitsjate, opositsioonis olevate erakondade liikmete ja muul viisil poliitiliselt aktiivsete Usbekistani kodanike vastu suunatud represseerivad meetmed ja et neid arreteeris ja kiusas füüsiliselt taga Usbekistani valitsusvõim;
- M. arvestades, et Usbekistani president hr Karimov on olnud riigijuht alates selle iseseisvaks saamise hetkest 1989. aastal ja et tema valitsusvõim ei ole teinud olulisi jõupingutusi vajalike poliitiliste, sotsiaalsete ja majanduslike reformide käivitamiseks ja on muutnud Usbekistani üheks kõige autokraatlikumaks režiimiks Kesk-Aasias;
- N. arvestades, et tsiviilühiskond Kesk-Aasias, sh Usbekistanis, nõuab üha sagedamini avatumat ühiskonda, kus tunnustatakse täielikult üksikisiku vabadusi ja inimõigusi, samuti ka liikumist demokraatia suunas;
- O. arvestades, et koostöö ELiga on võimalik vaid siis, kui selle aluseks on abisaajate poolt teostav tõeline inimõigusi edendav poliitika;
- 1. mõistab sügavalt hukka liigse, toore ja valimatu vägede kasutamise Usbekistani kaitsevägede poolt ja nõuab tungivalt, et Usbekistani ametivõimud viiksid Andidžoni tapatalgute eest

vastutavad isikud kohtu ette;

2. tunneb sügavat kahetsust seoses sadade elude hukkamisega ja väljendab sümpaatiat isikute suhtes, kes pidid taluma kannatusi Usbekistani kaitseväge poolt põhjustatud vägivalda tagajärjel;
3. nõuab tungivalt, et Usbekistani ametivõimud vastaksid viivitamatult rahvusvahelisele ülekutsele alustada kõnealuste sündmuste sõltumatut uurimist rahvusvahelisel tasandil ja astuksid vajalikke samme selle uurimise võimalikuks tegemiseks;
4. rõhutab, et Usbekistani valitsus eirab rahvusvahelisest uurimisest jätkuva keeldumise korral isegi kõige olulisemaid kohustusi vastavalt partnerlus- ja koostöölepingu inimõiguste ja demokraatia klauslile;
5. palub nõukogul ja komisjonil suunata ELi abi ja koostöö programme Usbekistani sõltumatute VVOde kaudu, tugevdada demokraatia programme TACIS-programmi raames ja peatada otsetoetused valitsusorganitele, kuni viiakse läbi tõeline rahvusvaheline ja sõltumatu uurimine Usbekistani ametivõimude täielikul toetusel ja lõpetatakse laiaulatuslikud inimõiguste kuritarvitamised;
6. rõhutab sügavat muret seoses nende isikute saatusega, kes otsisid varjupaika Kõrgõzstani piiril ja nõuab tungivalt, et Usbekistan ja Kõrgõzstan tagaksid täieliku ümberasustatud isikute ja põgenike olukorda käsitlevatest rahvusvahelistest konventsioonidest kinnipidamise; nõuab tungivalt, et nõukogu ja komisjon osutaksid humanitaarabi tihedas koostöös ÜRO erioorganisatsioonide ja muude rahvusvaheliste organisatsioonidega ja kutsub Usbekistani ametivõime üles tagama koheselt juurdepääs niisugust abi vajavatele aladele;
7. nõuab tungivalt, et Usbekistani ametivõimud peataksid koheselt opositsioonis olevate isikute, inimõiguste kaitsjate, sõltumatute ajakirjanike ja teiste Usbekistani kodanike jälitamise ja tagakiusamise; nõuab, et isikud, kes arreteeriti Andidžoni sündmuste ajal või pärast seda, tuleb koheselt vabastada;
8. on arvamusel, et terrorismivastane võitlus peab toimuma täielikus kooskõlas rahvusvaheliste konventsioonide ja OSCE kohustustega ja et seda ei tohi mitte mingil juhul kasutada õigustusena poliitiliste vastaste maha surumiseks, inimõiguste rikkumiseks ja kodanikuvabaduste piiramiseks;
9. palub Ameerika Ühendriikide valitsusel peatada läbirääkimised Usbekistani valitsusega ametliku pikaajalise kokkuleppe suhtes, mis lubaks USA-l säilitada oma sõjaväebaas Usbekistanis ja anda Usbekistani valitsusele märkimisväärset rahalist abi, ja kaaluda muid alternatiive antud piirkonna jaoks;
10. rõhutab selles piirkonnas ebastabiilsust kaasa toovate peamiste põhjustega tegelemise tähtsust ja nõuab tungivalt, et Usbekistani ametivõimud viiks läbi sisepoliitilised reformid, mis on majandusliku arengu ja demokraatia ning riigi stabiilsuse saavutamise seisukohalt olulised; palub nõukogul ja komisjonil selliseid reforme tõhusalt ning koostöös teiste

RC\570241ET.doc

PE 357.502v01-00}
PE 357.503v01-00}
PE 357.504v01-00}
PE 357.505v01-00}
PE 357.506v01-00}
PE 357.509v01-00} RC1

asjakohaste rahvusvaheliste osalistega toetada;

11. palub eelkõige Usbekistani valitsusel astuda konkreetseid samme surmanuhtluse tühistamiseks, kohtunike sõltumatuse suurendamiseks, massimeediaga seonduvat reguleeriva siseriikliku õiguse kooskõlla viimiseks rahvusvaheliste nõuete ja normidega, tsensuuri lõpetamiseks, sõltumatutele ajakirjanikele ja massimeedias tegutsevatele toimetajatele surve avaldamise peatamiseks, ja luua tingimused, mis muudaksid sõnavabaduse reaalsuseks;
12. nõuab tungivalt, et Usbekistani valitsus vaataks läbi ja lihtsustaks VVOde registreerimise menetlust, kaasa arvatud välismaised esindused, ja esitaks ning võtaks vastu muudatusettepanekud riigorganite ja justiitsministeeriumi kontrolli vähendamiseks VVOde tegevuse üle;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, ÜRO ja OSCE peasekretärile ning Usbekistani, Kõrgõzstani, Venemaa Föderatsiooni, Ameerika Ühendriikide ja Hiina presidendile, valitsusele ja parlamendile.